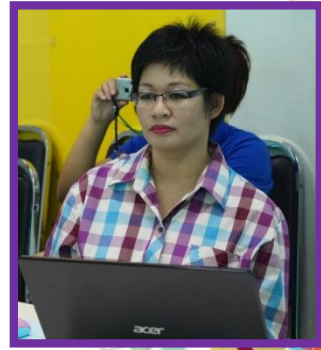

สังเคราะห์งานวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลพรรณ ออสปอนพันธ์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

งานวิจัยเรื่อง “บูรณาการความหลากหลายทางชีวภาพ กรณีศึกษาการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพป่าชายเลนพื้นที่บ่อทุ่งร้างบ้านท่าใต้ ด้วยปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพชนิดน้ำและสารสกัดจากสะเดา ยืดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน” เป็นผลงานวิจัยของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลพรรณ ออสปอนพันธ์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักบริหารโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาปีงบประมาณ พ.ศ.2557

ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวมีแนวคิดมาจาก ปัญหาสำคัญของชุมชนบ้านท่าใต้ อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี คือในอดีตเมื่อ 20-30 ปีที่แล้วพื้นที่บ้านท่าใต้มีความอุดมสมบูรณ์และเต็มไปด้วยทรัพยากรป่าชายเลนเป็นจำนวนมากแต่เมื่อมีการทำนาทุ่งส่งผลให้อาชีพดั้งเดิมของชุมชนได้แก่การทำนาข้าวและนากกหายไปพื้นที่ป่าชายเลนกลายเป็นนาทุ่งซึ่งในพื้นที่บ้านท่าใต้ได้มีผู้ประกอบการอาชีพนาทุ่งจำนวนหนึ่งทั้งของชาวบ้านและนายทุนรวมเนื้อที่ประมาณ 500 ไร่แต่เมื่อกิจการนาทุ่งเริ่มประสบปัญหาโดยเฉพาะผู้เลี้ยงมีหนี้สินจำนวนมากที่ดินส่วนใหญ่ซึ่งเคยเป็นป่าชายเลนได้ถูกปล่อยทิ้งร้างไว้จนชาวบ้านได้มีการนำพื้นที่บ่อทุ่งร้างมาใช้ประโยชน์ในการปลูกป่าชายเลนในวาระสำคัญมีการปลูกครั้งหนึ่งประมาณ 1,000 ต้น ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมากลับพบว่าต้นกล้าไม้โกงกางใบเล็กใบใหญ่ที่ปลูกลงไปนั้นไม่ได้เจริญเติบโตเท่าที่ควร มีเพลี้ย หนอน แมลงกัดกินจนทำให้การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลนเป็นไปด้วยความล่าช้า

ดังนั้น**โจทย์การวิจัย**ทำอย่างไรที่จะให้ชุมชนตระหนักและเห็นความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพอันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของป่าชายเลนพื้นที่บ่อทุ่งร้างบ้านท่าใต้สร้างฐานทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนและยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยมี

วัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ

1. เพื่อศึกษาสาเหตุและผลกระทบการลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพของป่าชายเลนบ้านท่าใต้ ตำบลตะกาดเง้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษารูปแบบวิธีการและการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรชายฝั่งที่เหมาะสมยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มศักยภาพขององค์กรบริหารส่วนตำบลตะกาดเง้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรีกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ
4. เพื่อศึกษาลักษณะการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยองค์กรชุมชนยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาชาวบ้าน

วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ในครั้งนี้ผู้วิจัยเริ่มจาก 1.ขั้นตอนการเตรียมความพร้อม เพื่อสร้างความตระหนักถึงปัญหา สาเหตุและการเปลี่ยนแปลงของการลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพบ้าน

ทำได้ ตำบลตะกาดเง้า อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี 2.ขั้นตอนการวางแผนปฏิบัติการเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ 3.ขั้นตอนการถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านสู่ชุมชนบ้านท่าได้ 4.ขั้นตอนการประเมินผลสัมฤทธิ์และการถ่ายทอดผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

5.จัดเวทีคืนข้อมูลการวิจัยให้ชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สาเหตุและผลการเปลี่ยนแปลงจากการลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพของป่าชายเลนบ้านท่าได้ มี 3 สาเหตุสำคัญได้แก่

สาเหตุเกิดจาก 1.1 ป่าชายเลนลดลง 1.2 นาุ้งเพิ่มขึ้น 1.3 พื้นที่ชุมชนขยายตัว

ผลการเปลี่ยนแปลงเป็นเหตุให้ 1.4 ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง 1.5 นาข้าวมากหายไปจากวิถีชีวิต 1.6 คุณภาพชีวิตเปลี่ยนไป

2. รูปแบบวิธีการและการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรชายฝั่งเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากผู้นำชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน 3. แนวทางการเพิ่มศักยภาพขององค์กรบริหารส่วนตำบลตะกาดเง้า ด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพพบว่าสามารถนำกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) มาใช้กับการเพิ่มศักยภาพองค์กรบริหารส่วนตำบลตะกาดเง้า ได้ 4. ลักษณะการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่าองค์กรชุมชนสามารถนำนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปขับเคลื่อนได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1.ควรส่งเสริมการวิจัยแบบเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม Participatory Action Research ให้แพร่หลายในการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ

2.ควรศึกษาวิจัยรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และการฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ

3.ควรให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาให้มากที่สุด

ขอขอบคุณข้อมูลจาก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลพรรณ ออสปอนพันธ์ ติดต่อง081-683-39997 หัวหน้าโครงการวิจัย

นางสาวนภา จันทร์ตรี ติดต่อง086-337-8847 และนายพงศธร จันทร์ตรี ผู้ร่วมวิจัย

นายอานนท์ แสงสุวรรณ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ติดต่อง086-337-8847

นายเดือน โชติสุวรรณ นักวิจัยท้องถิ่นติดต่อง088-527-2257

ขอเชิญนักวิจัยที่สนใจ ร่วมส่งบทสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในสารวิจัยรำไพพรรณี

ได้ที่ E-MAIL: RESEARCH_RBURU2010@HOTMAIL.COM โทรศัพท์มือถือ. 086-4402639